

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ**Zonguldak Milletvekili**

Teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi ile birlikte, değişen ihtiyaçlara bağlı olarak pek çok yeni meslek ortaya çıkmıştır. Bunlarda biri de motorsikletli kuryelerdir. Paket servis hizmeti veren uluslararası yiyecek firmalarının çok sayıda ülkeye yayılması, alış-verişlerin internet üzerinden yapılması alışkanlığının artması motorsikletli kuryelerin sayısını arttırmıştır. Ancak motorsikletli kuryelerin sayısının önemli oranda artması, Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasından sonra olmuştur. Covid-19 pandemisi ile birlikte, iş ve çalışma hayatından sosyal hayata, alışveriş alışkanlıklarından yiyecek-icecek alışkanlıklarına kadar çok sayıda alanda, değişiklikler yaşanmıştır. Pandemi döneminde alınan kapanma kararları nedeniyle, çalışanların önemli bir çoğunluğu evlerden çalışmış, market, giyim gibi ihtiyaçlar büyük oranda internet üzerinden yapılmıştır. Bunun yanında restoran, kafe gibi mekanlar da kapatılmış ve bu işletmelerin sadece paket servis olarak hizmet vermelerine izin verilmiştir. Tüm bunlar hem motorsikletli kuryelerin sayısını arttırmış hem de iş ve çalışma koşulları açısından yaşadıkları sorunları daha görünür hale getirmiştir.

Motorsikletli kuryelik, niteliği gereği, İş Kanunu'na bağlı olarak yapılması gereken mesleklerdendir. Ancak özellikle büyük şirketler İş Kanunu'nun kendilerine getirmiş olduğu yükümlülüklerden kurtulmak için "Esnaf Kurye" adı altında bir uygulama başlatmışlardır. Ortaya çıkan bu atipik istihdam şekli, işverenin İş Kanunu'ndan kaynaklanan yükümlülüklerini ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle özellikle büyük şirketler, istihdamın getirdiği, işçilik ve sosyal güvenlik haklarından doğan mali külfetlerin ortadan kaldırıldığı esnaf kurye modeli ile çalışmayı dayatmaktadır. Esnaf kurye modeli ile çalışmak zorunda kalan motorsikletli kuryelerin bu çalışma sisteminde maalesef hiçbir hukuki koruması bulunmamaktadır.

Bugün ülkemizde esnaf kurye modeli ile çalışan motorsikletli kuryelerin de, İş Kanunu'na bağlı olarak çalışan motorsikletli kuryelerin de çalışma koşullarına ilişkin çözülme bekleyen önemli sorunları bulunmaktadır.

Motorsikletli kuryeler, her türlü olumsuz hava koşuluna rağmen, ağır çalışma koşulları altında, uzun saatler boyunca, müşteri ve işverenin hızlı teslimat baskısı altında, düşük ücretler karşılığında, genellikle güvencesiz olarak, kayıtdışı bir şekilde ve yüksek kaza riski altında, canları pahasına çalışmaktadır. Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte doğan ihtiyaçtan ortaya çıkan motorsikletli kuryelik, bir meslek yasası olmadan, neredeyse hiçbir denetimin yapılmadığı, iş kollarının bir gecede değiştirildiği, bu nedenle de sendikal örgütlenmenin fiili olarak engellendiği, son derece ilkel çalışma koşulları altında yapılan bir meslektir.

Kuryelerin insani koşullarda çalışmaları sağlayacak şekilde bir meslek kanunu olmaması, için çok fazla nitelik gerektirmemesi, kayıtdışı çalışmanın önüne geçecek denetimlerin yapılmaması, insanların bu işi alternatif ve geçici bir iş olarak görmeleri motorsikletli kuryelerin sorunlarının artarak devam etmesi sonucunu doğurmaktadır. Oysa, motorsikletli kuryelik teknolojinin gelişmesi ile doğan bir ihtiyaç karşılamak üzere ortaya ıkmiş bir meslektir Pandemi ile birlikte dünyada ve ülkemizde iş yerleri evden çalışma sistemine devam etme kararı almış, çalışma sistemlerinde değişikliğe gitmiştir. Benzer değişiklikler market, tekstil, yiyecek ve diğer alanlarda da devam etmektedir. Bu nedenle motorsikletli kuryeliğin bir meslek olarak tanımlanması, bu konuda gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması, motorsikletli kuryelikte kayıtdışı çalışmanın önlenmesi için İçişleri Bakanlığı ile işbirliği yapılarak, ehliyet denetimlerinde, sigorta sicil sorgulaması yapılması gibi çözümlerin üretilmesi, özellikle süre hedefi ve kuralının koyulması nedeniyle hızlı teslimat baskısının yoğun olduğu bu işte, bisiklet yolları gibi motorsiklet yolları da yapılabilmesi gibi çözüm önerilerinin gündeme alınması gerekmektedir. Dolayısıyla motorsikletli kuryeliğin, günümüzün değişen çalışma ve ihtiyaç koşullarından doğan bir meslek olarak, çalışma koşulları ile ilgili olarak acilen düzenleme yapılması şarttır.

Bu çerçevede;

1)nergenin cevaplandığı tarih itibariyle ülkemizde motorsikletli kurye olarak çalışan kişi sayısı kaçtır?

2)nergenin cevaplandığı tarih itibariyle bir firmaya bağlı olarak çalışan motorsikletli kurye sayısı kaçtır?

3)nergenin cevaplandığı tarih itibariyle "Esnaf Kurye" modeli ile çalışan motorsikletli kurye sayısı kaçtır?

4)2014 yılında meslek kodu olarak bir iş kolu haline gelen motorsikletli kuryeler ile ilgili olarak hala daha bir meslek kanunu çıkarılmamış olmasının nedeni nedir? Bu konuda Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?

5)Son 5 yılda, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, kaç motorsikletli kurye trafik kazası geçirmiştir?

6)Son 5 yılda, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, motorsikletli kuryelerin geçirdiği trafik kazalarında kaç kurye hayatını kaybetmiş, kaç kurye malul kalmıştır?

7)Bakanlığınızca kayıtdışı olarak motorsikletli kurye çalıştırılmasının önüne geçmek için denetim yapılmakta mıdır? Eğer denetim yapılıyorsa; önergenin cevaplandığı tarih itibariyle, Bakanlığınızca yapılan denetimlerde kayıtdışı olarak motorsikletli kurye çalıştığı tespit edilen firma sayısı kaçtır? Bu firmalara Bakanlığınızca nasıl bir yaptırım uygulanmıştır? Bu firmalara Bakanlığınızca idari para cezası verilmiş midir? Verildiyse ne kadar idari para cezası verilmiştir?

8)Motorsikletli kuryelerin iş kollarının değiştirilmesiyle sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılması engellenmektedir. Bu konuda Bakanlığınızca şimdiye kadar kaç defa denetim yapılmıştır? Bu denetimlerde iş kolu değişikliği yapan kaç firma tespit edilmiştir? Bu firmalara Bakanlığınızca nasıl bir yaptırım uygulanmıştır? Bu firmalara

63931

Bakanlığınızca idari para cezası verilmiş midir? Verildiyse ne kadar idari para cezası verilmiştir?

9)Motersikletli kuryeler çok ağır koşullarda çalışmalarına rağmen "Az tehlikeli" işler sınıfında yer almaktadır. Motersikletli kuryelerin "Çok tehlikeli" işler sınıfına alınması için bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?